

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

NYHEDSBREV NR. 21, JANUARI 2012

ISSN: 1904-1233

REDAKTÖRENS SPALT

Kära läsare!

Välkommen till ett nytt, och tyvärr försenat, nummer av sällskapetets nyhetsbrev.

I detta nummer efterfrågas läsekretsen hjälp till att identifiera fyra olika vapen. Jag hoppas att någon känner igen dem, och att vi kan bringa svaret i ett kommande nyhetsbrev. Dyliga frågor är alltid välkomna!

Claus K Berntsen

INNEHÅLL

S. 1: REDAKTÖRENS SPALT • INNEHÅLL

S. 2: UDFLUGT TIL ODENSE *Ronny Andersen*

S. 9: KÄNNER DU VAPENT? DEL 1

S. 10: RASMUS KLUMP

S. 11: KÄNNER DU VAPNET? DEL 2

S. 12: HERALDISKA NOTISER

S. 13: FÖRENINGSSINFORMATION från DANSK HERALDISK SELSKAB

S. 14: HERALDISK KALENDER

S. 15: EN HERALDISK FÖDELSEDAGSHÄLSNING

Heraldisk udflugt til Odense

2 oktober 2011

Omkring 20 friske heraldikere mødtes søndag den 2. oktober 2011 ved Christian IXs rytterstatue i slotshaven i Odense for at begive sig ud på en heraldisk vandring gennem byen. Første del af turen gik til Landsarkivet, hvis facade vi forsøgte at bese, hvilket var noget besværligt, da et stort stillads skjulte de fleste af de fynske byvåbener, som facaden er dekoreret med.

Lidt heldigere var vi ved Odense Katedralskole, hvor der bl.a. ses en meget fornem udgave af det danske rigsvåben.

Graabrødre Kloster, hvor klosterkirken engang var gravkirke for kong Hans og dennes dronning og sønner, besøgte vi også udefra, mens vi i det byhistoriske museum, Møntergaarden, kom indenfor og besøgte samlinger, hvor der var flere genstande af heraldisk interesse. Formiddagens program blev afrundet med en tur i Vor Frue Kirke, hvor Peter Kristiansen gav en mindre forelæsning om prædikestolens våbener. Frokosten blev indtaget på "Den Gamle Kro" og herunder blev Dansk Heraldisk Selskabs første tre æresmedlemmer udnævnt, Nils G. Bartholdy, Allan Tønnesen og Steen U. Zangenberg. Den store ære tilfaldt dem for deres store arbejde for Københavnsafdelingen gennem mange år.

Efter frokosten gik turen til Skt. Knuds Kirke, hvor Nils G. Bartholdy fortalte om de kongelige gravminder, ikke mindst om den store gravsten over kong Hans og dronning Christine, der ikke alene udmærker sig ved at være godt forsynet med anevåbener – der ikke er helt korrekte i alle tilfælde – men også ved at kongen bærer den orden, hans far Christian I stiftede, og som senere skulle blive til Elefantordenen. Ganske få afbildninger kendes af ordenstegnet, men her kan det altså ses.

Herefter talte Knud Prange levende om det meget flotte epitafium, der er sat over den unge smukke Margrethe Skovgaard – i hvert fald hvis man skal tro portrættet på epitafiet, der især udmærker sig ved de kraftige farver, frøkenens smukke kjole og de mange anevåbener.

Der er meget andet at se i Skt. Knuds Kirke af heraldisk interesse, bl.a. det imponerende gravkapel over Ahlefeldt-slægten. Gennem årene er især hjelmtegn fra de udhuggede våbener faldet af, og de udstilles i en lille montre.

Desværre er der ikke afstøbninger af dem til salg ved udgangen!

Dagens sidste stop var Skt. Hans Kirke, hvor vi efter en smule søgen efter nøglen, hørte Mogens Krag sig Jensen fortælle om kirken og dens mange gravminder.

Känner du detta vapen? Del 1

Från Niels Arthur Andersen har det inkommit frågor om tre silverföremål. Kan läsekretsen identifiera vapnen, är redaktionen tacksam. Svar skickas till redaktören på berntsen@heraldik.org.

1.

Våben på dansk 8-kantet thedåse af sølv.

Mester: Jens Kjeldsen Sommerfeldt (1726-1767),

Fremstillet i Ålborg, antagelig 1730-35.

På siden er indgraveret et formentlig samtidigt våben i barok kartouche med fugl i det øverste højre skjoldfelt og en vandret bjælke med 3 kugler/æg? På hjelmen en fugl.

Under skjoldet en krone og initialerne "BJG" "HMH", se foto.

2.

Våben på dansk sølv-granatbøsse/sukkerstrødåse.

Mester: Peder Rasmussen, Viborg (1663-89)

Fremstillet i Viborg ca. 1677.

På siden er indgraveret et formentlig samtidigt

dobbeltvåben i barok kartouche.

Våbnet til venstre er en fugl med udslåede vinger.

Hjelmtegnet en 6-oddet stjerne mellem vinger.

Våbnet til højre er med en hund siddende på en liggende måne. Over hunden en vandret tovværksende, og ovenover en liggende måne.

Hjelmtegnet er en hund siddende på en liggende måne.

Over de to våben er til venstre indgraveret "CCH" og til højre "BJD". Bogstaverne er graveret forskelligt og "BJD" er formentlig tilføjet lidt senere end "CCH".

Under de to våben er indgraveret årstallet 1677, der må anses for granatbøssens fremstillingstidspunkt. Denne er dermed den ældst kendte danske granatbøsse. Se foto.

3.

Våben på dansk sølvskrin på 4 kuglefødder.

Mester: Didrich Hoff (1699 – 1708)
Fremstillet i København 1701.

På siden af skrinet er indgraveret i en barok kartouche et våben med skrådelt skjold. I øverste felt en fugleklo?

I nederste felt 3 hjerter. Over våbnet er indgraveret "JL" og "BD".

Våbnet er formentlig samtidig med skrinet.

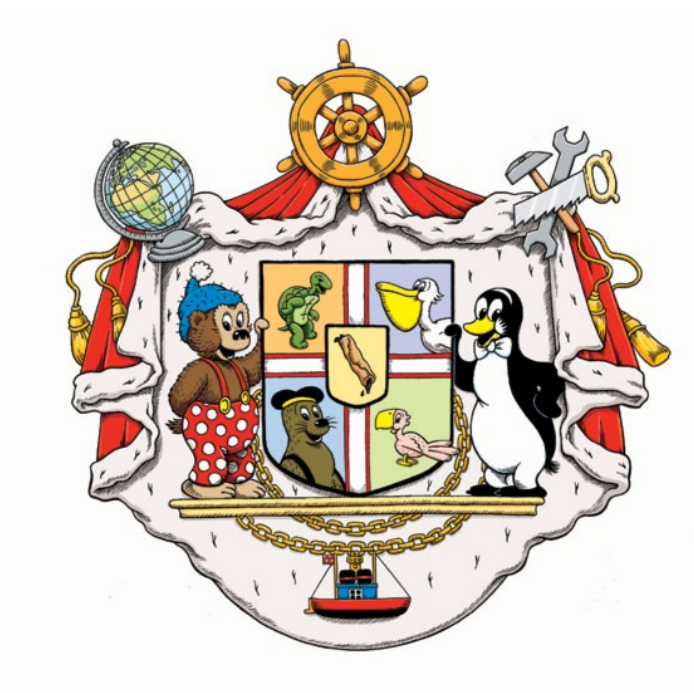
På skrinets låg er indgraveret et ikke-identificeret spejlmonogram, muligvis "THP" eller "JHP", se foto.

Rasmus Klump

Den danske tegneseriefigur Rasmus Klump, skabt af Carla og Wilhelm Hansen, fejrer i 2011 60-års jubilæum. Serien udgives i dag af forlaget Egmont. I en del år er der blevet uddelt en "Rasmus Klump-pris" til "... en person eller organisation, der gennem sit virke har levet op til filosofien i Rasmus Klumps historier om venskab og trofasthed, og som derved har været et godt eksempel for danskerne..." Prisen består af et diplom og et pengebeløb, der går til et velgørende formål. På diplommet ses dette "Rasmus Klump-våben", som de fleste vil genkende som modelleret over Claus Achton Friis' tegning af det danske kongevåben.

Kilde: <http://www.rasmusklump.dk/artikel/?articleId=30>

Känner du detta vapen? Del 2

Från Tim Grønnegaard har det inkommit en fråga om ett upphittat emblem med ett vapen på. Emblemet är hittat med hjälp av metalldetektor vid Marienlyst Slot i Helsingør, Danmark. Kan läsekretsen identifiera vapnen, är redaktionen tacksam. Svar skickas till redaktören på berntsen@heraldik.org.

Heraldiska notiser

Tom C. Bergroth-medaljen

Medaljen (se bild) präglad med anledning av Toms födelsedag är skulpterad av Ernst Nordin, en av Sveriges främsta medaljkonstnärer.

Medaljen kostar 100 EUR och kan beställas från Antti Matikkala, matikkala@heraldik.org.

Nils G. Bartholdy slutar

Vid årsskiftet slutade Nils G. Bartholdy som arkivarie vid danska Rigsarkivet, men fortsätter ytterligare två år som heraldisk konsulent med den officiella heraldiken som arbetsområde.

Europeiska heraldisk databas

Finska riksarkivet har påbörjat en databas över europeiska vapen, Europeana Heraldica. För närvarande finns de finska kommunvapen inlagda, och databasen ökar ständigt i omfattning. <http://extranet.narc.fi/eh/>

Henrik Klackenborg benådad med Finlands Vita Ros

Vid 6. Nordiska Heraldiska Konferensen i Helsingfors i maj 2011 benådades Sveriges statsheraldiker med Finlands Vita Ros Orden som riddare av 1:a klassen.

Ordenssymposium

Den 15.-16. september 2011 arrangerede det finske ordenskapitel og Helsinki Collegium for Advanced Studies ved Helsingfors Universitet et symposium i Helsingfors om "The Honours of Diplomacy. The Diplomatic Use of the Honours Systems" med deltagere fra Sverige, Danmark, Norge, Finland og Rusland. Dr. Antti Matikkala ledede møderne. Blandt foredragsholderne var kgl. våbenmaler Ronny Andersen om "The Orders of the Elephant and of the Dannebrog and their role in diplomacy", den russiske statsheraldiker G. V. Vilibakhov om "Russian Knights of the Order of the Elephant", seniorforsker Nils G. Bartholdy om "Foreign orders of knighthood bestowed on Danish kings and citizens until the Napoleonic Era" og Tom Bergroth om "Mannerheim and the art of wearing orders and decorations".

DANSK HERALDISK SELSKAB

SOCIETAS HERALDICA DANICA
DANSK AFDELING AF SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

**FORELÆSNINGSRÆKKE FORÅR 2012 – ARRANGERES I SAMARBEJDE MED FOLKEUNIVERSITETET
I KØBENHAVN**

Yderligere detaljer samt sted oplyses senere

Kirkelig heraldik

Tirsdag 13. marts 2012: Den svenske kirkes heraldik

Foredragsholder: Kongelig våbenmaler, cand.mag. **Ronny Andersen**

Den svenske kirke har en rig heraldisk tradition, som foredraget vil redegøre for, samt for den svenske kirkes brug af rangtegn i dens heraldik. Endelig vil foredraget se på den aktuelle situation for brugen af heraldik i den svenske kirke.

Tirsdag 20. marts 2012: Danske stiftsvåbener

Foredragsholdere: specialkonsulent, ph.d., **Niels Arne Dam** & kongelig våbenmaler, cand.mag.

Ronny Andersen

De danske stifter har siden middelalderen enten ført segl eller våben. Foredraget vil gennemgå de danske stifters heraldik i historisk belysning, samt gøre rede for den nuværende brug af heraldik i den danske folkekirke.

Tirsdag 27. marts 2012: Oldenborgske fyrstbiskopper - underhold med heraldiske konsekvenser

Foredragsholder: Arkivar, seniorforsker, cand.phil. **Nils G. Bartholdy**

I 1500- og 1600-tallet søgte man at placere yngre fyrstesønner som fyrstbiskopper for dermed at sikre dem en indtægt. Det medførte, at bispedømmets heraldik fik plads i den pågældendes våben.

Tirsdag 10. april 2012: Den katolske kirkes heraldik

Foredragsholder: Fil.mag. **Davor Zovko**

Den katolske kirkes heraldiske traditioner strækker sig langt tilbage. Den heraldiske kunstner Davor Zovko vil gennemgå den katolske heraldiks historie og komme ind på den aktuelle praksis, samt de regler, der styrer brugen af heraldik i den katolske kirke.

Tirsdag 17. april 2012: Johanniter- & Malteserordenens heraldik

Foredragsholder: Professor, ph.d. **Peter Kurrild-Klitgaard**

Middelalderens "Hospitalsorden", senere kendt som Johanniterordenen eller Malteserordenen, er den endnu eksisterende ridderorden med de længste heraldiske traditioner. Peter Kurrild-Klitgaard vil give en kort introduktion til de regler og den praksis, der har kendetegnet ordensmedlemmernes kombination af deres familievåben med ordenens symboler, samt give konkrete eksempler herpå hentet primært fra dansk heraldik.

Arrangører:

Specialkonsulent, ph.d. Niels Arne Dam

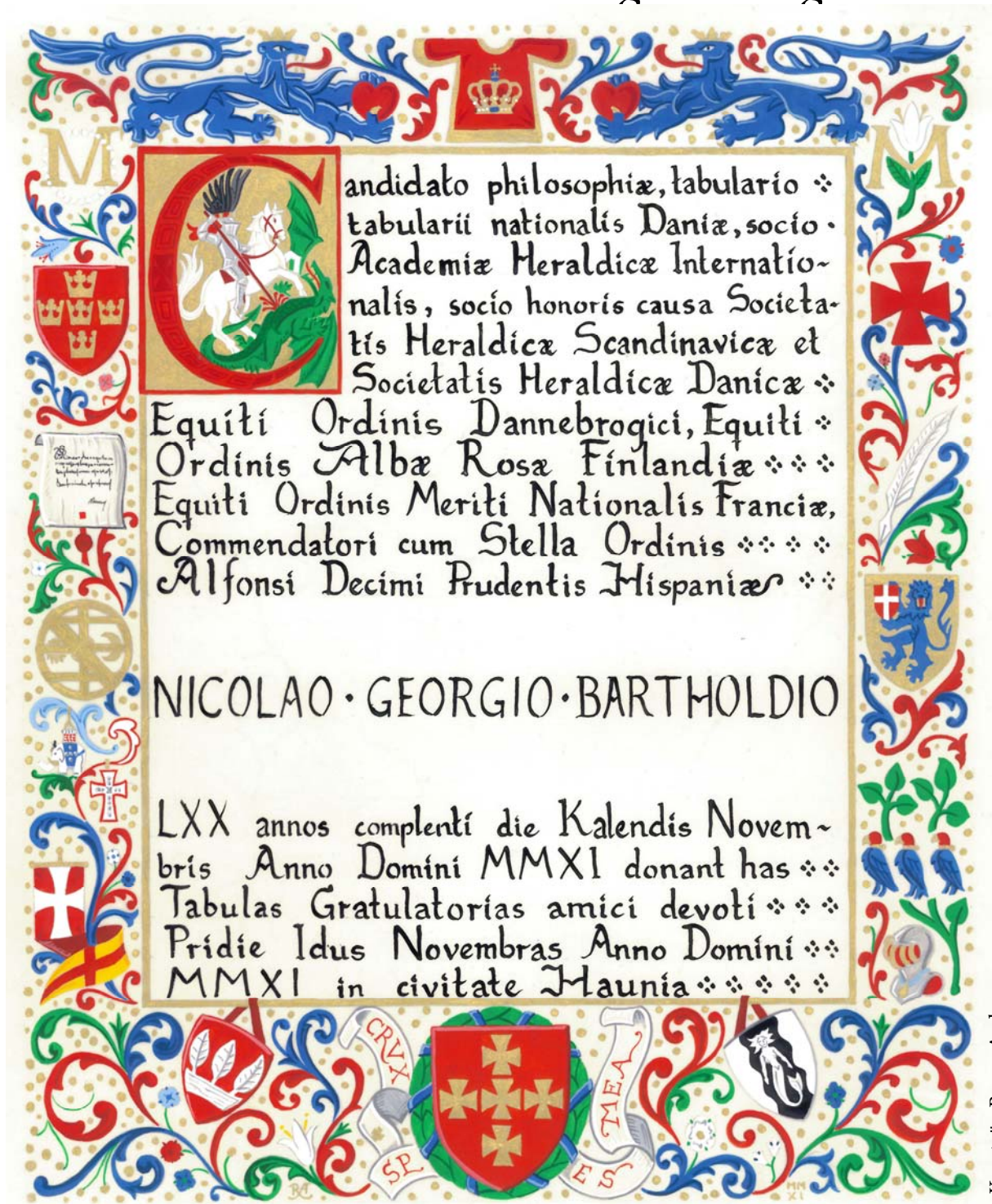
Kgl. våbenmaler, cand.mag. Ronny Andersen

Kontakt: dhs@heraldik.org

Heraldisk kalender

Dato/Tidspunkt	Arrangør	Begivenhed	Sted	Tilmelding/nærmere oplysninger
3 februar 2012 kl. 11.30	SHL	Heraldisk lunch	Grand Hotel, Lund	SHL på Facebook
14. februar 2012 kl. 19.00	NHF	Trond E. Svandal: <i>Illustrert foredrag om Johannitterne i middelalderens Norge - Historie og symboler.</i>	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
29 februar 2012 kl. 17.00	SHL	Lunds heraldiska seminarium – ”Justitias symboler”	Juridicum, Lund	SHL på Facebook
2 mars 2012 kl. 11.30	SHL	Heraldisk Lunch	Grand Hotel, Lund	SHL på Facebook
13. mars 2012 kl. 19.00	NHF	Heraldisk verksted	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
13. marts 2012	DHS	Forelæsningsrække – <i>Den svenske kirkes heraldik</i>	Yderligere detaljer samt sted oplyses senere	dhs@heraldik.org
24. mars 2012	SHF	Årsmöte	Grand Hotel, Lund	www.heraldik.se
27. marts 2012	DHS	Forelæsningsrække – <i>Oldenborgske fyrstbiskopper - underhold med heraldiske konsekvenser</i>	Yderligere detaljer samt sted oplyses senere	dhs@heraldik.org
Mars 2012 (dato ikke fastsatt) NB! Endret måned.	NHF	Axel H. Leversen: Illustrert foredrag om <i>Katarene – liv og symbolikk.</i>	Stavanger	NHF
10. april 2012	DHS	Forelæsningsrække – <i>Den katolske kirkes heraldik</i>	Yderligere detaljer samt sted oplyses senere	dhs@heraldik.org
17. april 2012	DHS	Forelæsningsrække – <i>Johanniter- & Malteserordenens heraldik</i>	Yderligere detaljer samt sted oplyses senere	dhs@heraldik.org
8. mai 2012 kl. 19.00	NHF	Årsmöte med illustrert foredrag av Geir Nordhus: <i>Gravskjold i Norge.</i>	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
9 maj 2012 kl. 17.00	SHL	Lunds heraldiska seminarium – ” <i>Världsliga och kyrkliga rangtecken</i> ”	Juridicum, Lund	SHL på Facebook
20. maj 2012 kl. 16.00	DHS	Generalforsamling & foredrag , Dansk Heraldisk Selskab	Møstings Hus, Frederiksberg	kurrild-klitgaard@heraldik.org
12. juni 2012	NHF	Heraldisk verksted (formodentlig med utflukt)	Øvre Slottsgate 2 B i Oslo	NHF
Maj 2013	SHS/SHN	7. Nordiske Heraldiske Konferenc	Trondhjem	

En heraldisk födelsedagshälsning

Konstnär: Ronny Andersen

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICAS NYHEDSBREV

ISSN: 1904-1233

UDGIVER: SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

REDAKTØR: CLAUS K BERNTSEN, KLÖVERVÄGEN 3 B, LGH. 1301, SE-227 38 LUND, SVERIGE

E-MAIL: berntsen@heraldik.org

I REDAKTIONEN: CARL-THOMAS VON CHRISTIERSON, KRISTHILD MARNSEG